LES LLETRES

EL PREMI FOLGUERA

Dels tres premis literaris que tenim establerts a Catalunya el Premi Joaquim Folguera és el que compta amb un nombre més elevat de candidats. De candidats de qualitat, és clar, perquè, en nombre potser són superior els del Premi Ignasi Iglesias, puix que no endebades s'ha dit que en aquest país nostre i de Déu, tothom, qui més qui menys, té la seva obreta teatral inèdita i freturosa d'ésser estrenada. Al Premi Folguera d'enguany, doncs, a més a més d'Agustí Esclasans que hi aportarà dos volums massissos de "Ritmes", de López-Picó, que hi tindrà algun llibre de poemes, de Carner amb el seu "Veire Encantat" i de tants i tants d'altres que han publicat volums de poesia o que els serven gelosament inèdits encara—Joan Teixidor, Ignasi Agustí, potser—hi concorrerà Josep M.ª de Sagarra. Diuen que el poeta d'"EL Comte Arnau" hi va amb un llibre de poemes magnífic, del Sagarra bo de les bones èpoques. Un llibre deliciós d'aquells que us fan creure en Sagarra a desgrat de totes les "vides privades" i de totes les "llàgrimes d'Angelina" que ha escrit. Hom assegura que Sagarra, malgrat el vel gris de totes les seves indiferències, està un xic engrescat amb aquest llibre i té la secreta confiança de conquistar el premi; al marge d'ell, però ens cal assenyalar el nostre escepticisme. Ja es pronuncia un nom, el de Josep Carner, i si tenim en compte que sempre que ha estat assenyalat un futur guanyador mai no han fallat els vaticinis—el cas de Carles Riba, merescudíssim; el de Prudenci Bertrana, que ja havia guanyat el Premi Creixells abans d'escriure "L'Hereu"—ens caldrà convenir que Sagarra s'emportarà un desaire. Falten molts mesos per a ésser atorgat el "Premi Folguera", però nosaltres ja ens avancem a felicitar Josep Carner, el nostre col·laborador estimadíssim.

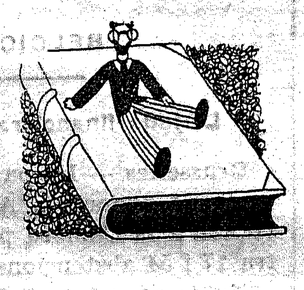

RUSSIA

En el complex literatura Rússia avui hi enfoca auris reflectors que fan girar el cap a tots els inquiets. Es diu que a Rússia l'home que sap escriure ja no pot patir més. Si això és veritat, encara que no sigui l'ortodòxia marxista, ens en alegrem de debò i desitgem, que molts dels joves del nostre país que parlant de Rússia els vénn unes enormes ganes de proclamar la seva superioritat, se n'hi vagin per a poder-nos explicar l'afer amb tota exactitud.

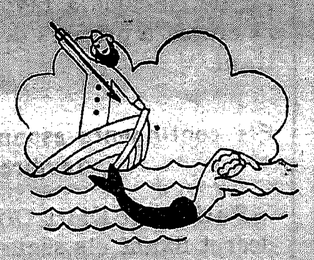

UNA REVISTA

Està a punt de sortir una revista artística que serà patrocinada per la Junta de Museus. Hem sentit a dir que vol orientar-se cap a una semblança amb els "Cahiers d'Art". Si és veritat i si es pot reeixir omplirem una altra del buits que manquen a les manifestacions de la nostra terra.

EXPANSIO

Els elements que organitzaren una exposició col·lectiva de pintura catalana al Teatre Principal de Girona s'han entusiasmat amb el resultat i sembla que ara pensen repetir l'experiment amb Florència. Segurament una gran part universitària entraria en l'afer i s'organitzaria una tanda considerable de conferències i debats sobre art. Aquestes paraules que les situem gramaticalment en un temps condicional potser les haurem d'immiscuir cuita correns al present, puix es parla del mes d'octubre.

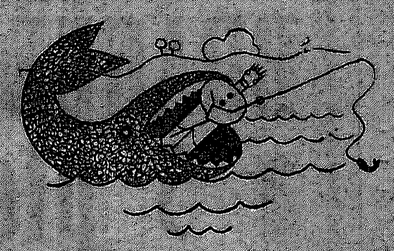

UNS LLADRES QUE S'EMPORTEN D'ANUNZIO I DEIXEN ELS DINERS

...A la Confederació de Mariners i Pescadors del carrer de Frezza de Roma, s'ha comès un robatori estrany que, per les seves característiques, entra de pie en el camp de l'anècdota literària. Resulta que uns desconeguts violentaren la porta del local, regiraren els mobles i espanyaren uns calaixos on hi eren guardades importants quantitats en metàlic que deixaren completament intactes. Els lladres, en canvi, s'emportaren de la biblioteca els 32 volums de les obres completes de Gabriel d'Annunzio, el valor dels quals ascendeix en total a 5.000 lires.

LES ARTS

J. J. BROUSSON

Els secrets d'An

HE viscut set anys dins la familiaritat de Bergeret. L'he vist sota tots els aspectes i en múltiples circumstàncies. Vaig acompanyar-lo quan el seu viatge al Món Nou. He de retre-li aquest testimoniatge: com tots els grans homes, tenia les seves inadvertències. Adhuc potser esclataven més a causa de la seva grandesa. Però passés el que passés, a qualsevol hora que el sorprenguéssiu, en saltar del llit com a l'Opera, en gorra de nit o en bicorni d'immortal, malalt o bo, actiu o morós, si no era sempre home, era sempre home de lletres; mai no abdicava de l'aurèola professional. L'illustre escèptic es passejava per la vida amb la ploma a l'orella. Assistíem a un enterament, a unes esposalles? Durant la cerimònia, em recitava un motet inèdit del *Dies iræ*, gravat damunt una taula de marbre a l'església de Sant Francesc, a Màntua.

—Què fem ací, minyó, em deia?

Anatole France havia perdut el més car dels seus amics, però no havia perdut el temps. A l'església, dins el ressò del cant pla, havien florit una pila de textos augustos. Havia collit un bell ram d'epítets i consideracions generals. Ja havia guanyat el jornal. Al casament de P. C., del qual fou testimoni, em recità les "Noces de Gamache". Quan veié el registre a la sagristia, fugí, tot creient que es tractava d'un àlbum d'autògrafs. Vaig haver de signar per ell.

Quan s'embarcava per a Citerea, se n'enduia el seu breviari: Brantôme, Béroald de Verville i Casanova de Seingalt. Se n'anava amb el cervell farcit de citacions, comparacions mitològiques. En les discussions—qui no té les seves?—s'aturava per tal d'anotar, en passar, una injúria particular. Tot ho perdonava a favor de l'epítet. A taula, cada plat servia de pretext a àmplies recitacions. Una queixalada, una anècdota. Adhuc hi havia algunes molles mitològiques per a la serventa. La comparava a Euríclides, la dida d'Ulissi.

Clarence

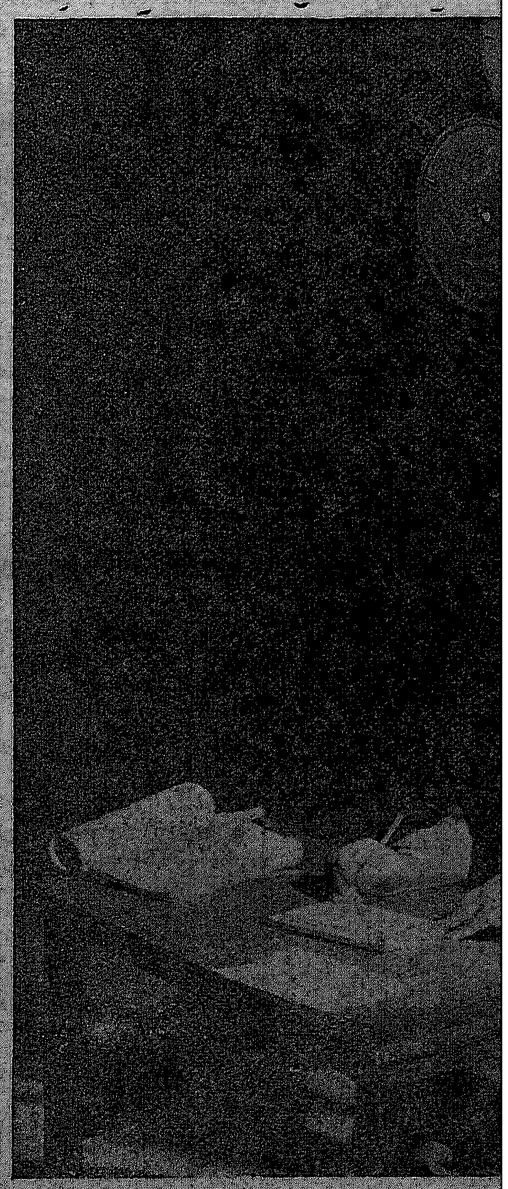

Heus aci un dels directors
nema americà. Ho fou en
mercantilisme l'ha fe
per diss

PERE CALDÉS

Clàssics a les golfes

i II

ENS havíem proposat que algú fes cas de tot el que demanàvem, i teníem la certesa que fent una bona trencadissa, s'adonarien de nosaltres.

Fet i fet n'hi va haver prou amb que esmicoléssim un gran ninot de guix que hi havia davant el despatx del director. Aquest va dimitir, entre tots en posàrem un altre, i vàrem encertar un periode de tranquillitat relativa. El nou director s'esforçava posant pegats a tot el que demanàvem. Feia emblanquinar classes, va installar uns matafocs que feien molt bonic, i ens va donar una habitació dins de l'Escola per al nostre organisme escolar. Com que tenia l'evidència que els models de guix ens eren especialment antipàtics, va treure tots els d'una classe de dibuix artístic i els substituí pels peixos i les plantes i el pollastre i el conill.

Llavors el seu problema era collocar tots els guixos sobrers. Al dipòsit no hi cabien i els anava posant als vestíbuls, a la secretaria, al seu despatx. En una mala hora se li va ocórrer posar una de les estàtues al nostre local. Però devia tenir els seus dubtes sobre el tractament que rebria de nosaltres, perquè hi va fer penjar un cartellet, que deia: "Respecteu-me. Mestres". Així que vàrem veure l'estàtua i la llegenda, ho trobàrem tan afrontós, que l'escometérem a cops d'estaca i de cadira, fins que només en quedaren trossos petits.

Des d'això, adquirírem prestigi de nens terribles, i tothom a l'Escola ens mirava amb respecte. Nosaltres ens reposàrem, i pujàvem a les golfes sense combativitat, en pla d'excursionista. Llavors ens interessaven molt les rates i l'arxiu de dibuixos. Caminàvem a mitja claror, entre teranyines, amb l'esperança d'ensopegar un moment o altre amb acadèmies de Fortuny o Damià Campeny o d'algun altre. Ens donàvem cada cop de cap a les bigues baixes, que quan sortíem d'allí estàvem congestionats, i sense haver vist les acadèmies.

I moltes estones al terrat. Allí somiàvem mirant els llums del port, i ratificàvem el nostre sobrerrealisme intransigent. Volíem cremar un munt de coses.

La reforma de l'Escola ens preocupava, naturalment, i, no sé per què, qui més qui menys tots volíem que en el nou pla d'ensenyament ens donessin recitals de violoncel i ens llegissin poesies. Per aconseguir unes aspiracions tan desinteressades, tan espirituals, se'ns acudien mitjans terribles. Durant molt temps parlàrem de posar un petard, inofensiu, en una de les estàtues del vestíbul, i si no ha férem fou perquè deu haver-hi, en efecte, una força superior que vetlla per les criatures.

Quan llampegava, baixàvem a les classes, recollíem tots els companys de la nostra predilecció i ens els emportàvem dalt del terrat, perquè poguessin gaudir de l'espectacle.

I se'ns va acabar aquell curs d'aquesta manera meravellosa. Després, les coses han canviat i tots plegats ens hem tornat a ensopir. Han cregut que emblanquinant classes i canviant els ninots de guix per animals dissecats resolien el problema, i nosaltres ens hem desenganyat. Per nosaltres, una de les coses doloroses de la decadència, és que han tancat les entrades al terrat i a les golfes.

Allí queden, soles i ben soles, totes les víctimes de les nostres reivindicacions. Dotzenes de figures sense nas, i molts trossos que havien estat figures senceres, i el discòbol sense cap, i l'esquelet de l'oreneta. Si poguessin, ens enyorarien, perquè ara ja ningú no es preocuparà gens d'ells.

---

llosa feia assentiment i estenia ses ales. Però no podia separar-se del silf, sempre l'havia d'anar guaitant, com si tot el del món es tornés ric i bo per sa presència.

—Si un cop veniu a veure'm, ja cantaré—digué finalment ella, i prengueren l'un de l'altre cordial; Onna també, cortesament bequetejà i assaludà l'alosa, la qual volà amb tritlleig alegre devés el sol ixent.

* * *

Puix que el silf muntà rierol amunt per tal de visitar Assap, la granota que havia de bregar tant per la vida, Onna va quedar-se enrera a meditar. Un esdeveniment que ha somogut el cor no s'esborra tan de pressa com això, i és bo sempre d'ocupar-se'n bella estona, car així s'aplasenta l'esperit.

Però quan la cuereta hagué esmorsat i pres el bany en el rierol, va oblidar-se de pensar-hi més i no tingué altre desig, si no de seure a la claror del sol prop de l'aigua, tot guaitant a l'entorn com és bella la vida.

Roscoe Arbukle

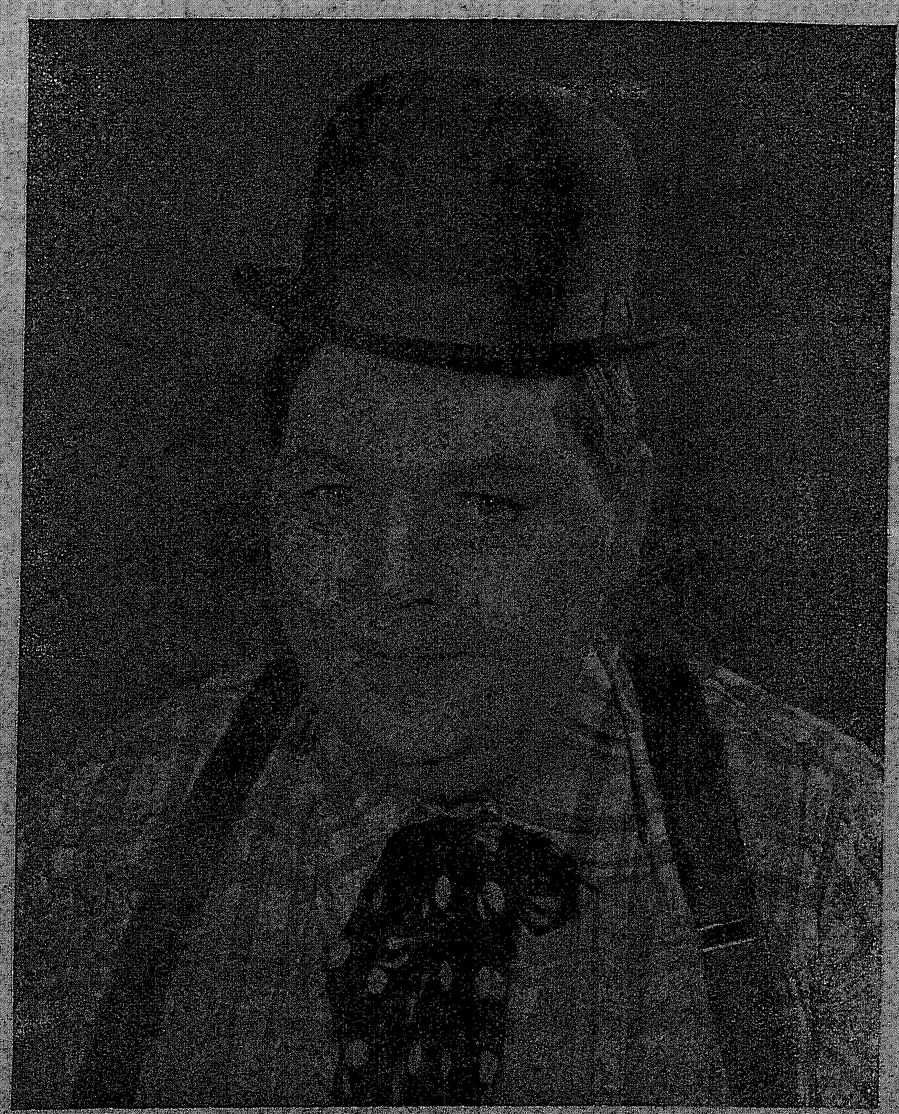

Aquest és "Fatty", el célebre actor còmic recentment traspassat. Ha mort molt pobre. Tota la fortuna que ha deixat a la seva vídua és de 2.000 dòlars.

EL CINEMA

CRISI A PARIS

Xifres autèntiques que denoten el mal moment mundial al qual finalment també ha caigut el cinema. De gener a juny la recaptació en el Paramount passa a 11.647.000, venint de la quantitat del semestre anterior de 14.703.000. El Gaumont Palace de 10.555.000 a 8.197.000. i l'Olympia de 9.263.000 a 6.000.000

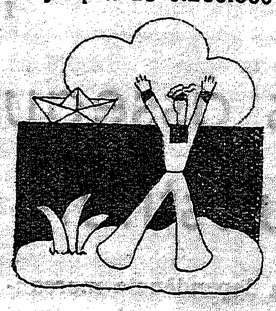

SACHA GUITRY

Pe r l'any que ve Sacha Guitry estrenarà al teatre, al music-hall i segurament al cinema. Si fa no fa com els nostres autors que així que descantellen de la seva especialitat ja estan per terra. Perquè Sacha Guitry tot ho farà bé, no en dubtin.

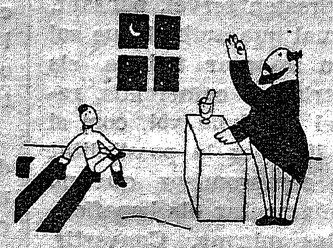

JUSTICIA

A Amèrica existeix una actriu intelligent en tota l'extensió de la paraula. Es Zasu Pitts. Mai havia portat un primer terme en el catàleg de les vedettes. Darrerament, però, ha arribat la justícia que li valdrà posar-la en el lloc que mereix. Ha signat un llarg contracte amb Laemmle que fa esperar el seu definitiu encimbellament.

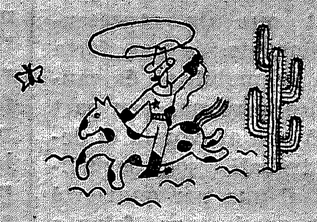

LA MORT DE FATTY

Serà difícil oblidar-lo. Va massa lligat amb aquells anys tan pròxims. I contribuirà al seu inesborrable record, aquest darrer período de la seva vida, arreconat, desprestigiat i pobre. Diu que solament ha pogut deixar dos mil dòlars d'herència, aquell Fatty que en un temps havia arrossegats mils persones al cinema!

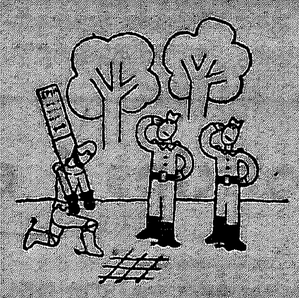

EXPOSICIO WAGNER

En ocasió del cinquantenari de la mort de Wagner, la família del finat ha organitzat una exposició a Bayreuth que és d'interès per mostrar els primers esboços de totes les obres realitzades per l'immortal alemany. Els documents són innombrables i ofereixen una referència única per la història de l'evolució del pensament wagnerià.

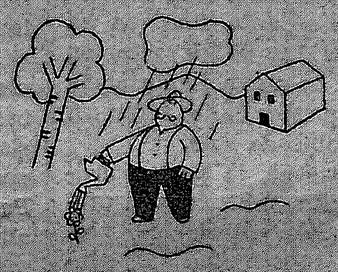

CATALANS A MADRID

Es diu si Maria Vila i Pius Daví s'estableixen a Madrid. El primer que s'ocorre és demanar què pensen fer-hi. Després si tenen present allò que encara subsisteix dels "productes catalans". No ho diem massa desesperats pel buit que aquí tindríem sinó perquè del seu fracàs en faríem una segura qüestió de nacionalisme que vindria a enredar la tranquilitat existent.

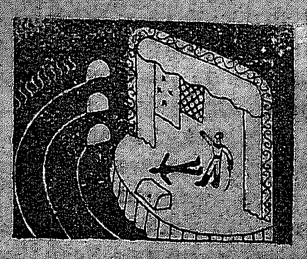

PROJECTES

La pròxima temporada de l'Opera de PParís, serà conservadora o més ben dit conservatorial. Sembla que es donarà a conèixer la nova obra en tres actes de Henri Rabaud, director del Conservatori, basada en un poema de Lucien Nepoty "Rolande ou de Mauvais Garson" l'acció de la qual passa a Provença. També és probable "Ariane et Barbe-Blue", de Paul Dukas que anirà acompanyada d'una mise en scène que promet ésser molt interessant.